

Nro 22.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Pünköst Havának 31 - dik napján
1793. esztendőben.*

B É T S

Múlt Szombaton költözött ki a' fels. Cs. K. udvar, nevezetesen a' Felséges Császár és Császárné, itten mulató kedves Nador Ispánunk *Sándor Leóbold*, és *Jósef* fő hertzegek a' *Laxenburgi* nyári mulató residentiába, a' természet zöld köntösének szemlélésére, és a' meg frissült tavaszi egészséges levegő égben való részeseüléste. Tegnap előtt reggel onnan vissza térvén, egész estig audentiát adott ö Felsége a' szokás szerént azoknak, a' kik magokat előre jelentették. Tegnap dél előtt igen fényes bútsú járás vala itt, melys

ben mind a' Császár és Császárné ő Felségek, mind a' Fels. fő hertzegek és hertzeg asszonyok jelen vóltanak, 's nagy buzgósággal vitték végbe áhétatofságokat.

Kedden este igen szép mesterséges tüzet adott *Stuver* úr a' Praterben, mellynek szemlelésére számos uraság és lakosok, 's azok között az ifjabb nagy hertzegek is meg jelentenek, onnan pedig a' Szépkúti királyi nyári lakó palotába mentenek által, holott az egész nyáron múlatni fognak.

Hadi Történetek és Környüldállások.

Májusnak 19 napján, reggeli 6 órakor, három helyen támadták meg a' Frantziák az Ausztriai seregeket, és Pr. *Condé* corpusát Landau vidékén, még pedig három colonnében. Az egyik *Knittelsheim* felé masirozott, és olly keményen ágyúzott, hogy a' helységbe is repültenek a' golyóbisok. A' lakosok többire el hagyták lakó helyeiket, 's *Germersheimbe* futottanak. A' tsata reggeli 6 órától fogva 9 óráig tartott, mellyben vitézi módon viselték magokat a' Cs. K. katonák, és a' *Mirabó* serege. Ebben 1 escadron dragonyos, és 1 batalion magyar gyalogság vólt a' Gr. *Gyulai* regementéből, még is diadalmat vettek az ellenségben.

Párisban *Májusnak* 16 napján költ levelek szerént *Custine* Generál tétetett, a' meg hólt *Dampierre* helyett, a' Flandriában táborozó Frantzia seregnek fő kórmányozójává, és a' mint mondatik, magok a' katonák kiváuták ötöt a' N. Gyűléstől. Helyette ideig 's óráig *Houchard* Generál fogja a' Rajna mellett fekvő Fr. ármádát kórmányozni. El is ment már *Custine* Flandriába. Maga a' N. Gyűlés is vallást teszzen arról, hogy ő minden más Fr. Generálok között leg hivebb patrióta, leg jobb rendet és fenytéket tartott katonáinál, leg jobban 's világosabban számolt a'

küldetett pénzről, és hogy leg inkább iparkodott az assignátáknak folyamatra való tételekben.

Frankfurtban Májusnak 20 napján költ magános levélből im ezeket olvassuk, az az előtt 5 nappal *Ottveilertől* nem messze a' Prussusok és Frantziák között történt tsatáról. Pr. *Hohenloe* Prussiai Generál Lieutenánt személyesen ki menvén a' *Neukirchennél* fekvő ellenség táborának meg vizsgálására, úgy tapasztalta, hogy az 2000 emberből álló, de fekvése olly formán legyen rendeltetve, hogy azt minden nehézség nélkül meg lehessen támadni. Ahozképest minden késedelem nélkül ki állította *Székely* Obersternek 900 főből álló seregét, a' melly réa' menvén az ellenségre két ágyúból keményen lövöldöztött réa'; hanem a' Frantziáság is repitgette ellenek ágyú golyóbisait, mindazáltal tsak ugyan semmi kárt nem tehetett a' Prussiai katonákban. Ugyan azon időben és órában a' falutól nem messze hányt sánztai ellen küldötte Pr. *Hohenloé* a' Treviri vadász katonákat, és a' *Wedel* füselier regementének kemény töltésű katonáit, a' kik magok részéről bizony nem hevertének. Ennek a' kettős attackának, az az, ellenség bosszontatásának, az a' jó következése vala, hogy félvén a' Frantziák, táborok bal szárnyának el nyomattatásától, nagy sebességgel és zürzavar között vissza vonták magokat, kiknek utánnok lódúlván a' lovas katonák, egynéhány embert küldöttek a' más világra. Ennekfelette 3 hadi tisztet és 51 embert fogtanak el közüllök. A' tsata piatzon is 19 Frantziák maradtanak; ellenben 2 Prussiai katonánál több meg nem hólt a' viaskodás között.

Karlsruhéból, a' Baden-Durlaki Marchiónak lakó városából azt a' hirt kaptuk, hogy Májusnak 17 napját meg előző éjjel a' Bádén tartományba akarván a' Frantziák ellenségesképen bé ütni, 8 hajóval indúltanak ki *Fort Louisból* alsó Alsátziának a' Rajna partyán fekvő erős várából. Jókor észre vévén a' Cs. K. katonák az ellenség-

nek szándékát, békeféleggel engedték őket a' szárazra ki jönni hajóikból, hanem akkor kartátsokkal lövén közikbe, két hajóikat mindgyárt el süllyesztették, 's 100 Frantziát terítették le a' földre. Az életben meg maradtak hajóikra vissza futván, nagy félelem és rettegés között tértenek oda vissza, a' honnan ki mentenek.

Ugyan innen jött levélből tudjuk azt is, hogy Gr. *Wurmser* Generál, egy órányi földel közelebb telepedett le Landauhoz, és hogy nem sokára fontos hirt fogunk onnan hallani. — *Brisgoviába* 20000 Cs. K. katonák várattatnak, kiknek el érkezésekkel 60 ezer főre fog a' Bádeni Marchionatusban fekvő hadi seregnek száma szaporodni.

Frankfurtumban Májusnak 21 napján költ levélben azt olvassuk, hogy a' Frantzia patrióták és Pr. *Condé*, meg holt XVI *Lajos* király testvér öttse kormánya alatt vitézkedő ki költözött Frantziák között, Májusnak 17 napján történt viaskodásnál, ott körül belől, mérgesebb 's véresebb ütközet nem vólt. Mintegy 12 vagy 15 ezer Frantzia patrióta katonák meg támadván Pr. *Conde* seregét, mint a' dühött farkasok ugy rohantanak réájok; hanem ezek is, mig lehetett, vitézi módon viselték magokat, és sokáig ellenek állottak, végtére tsak ugyan kéntelenek vóltak a' nagyobb erőnek engedni, és 4 ágyút hátra hagyni. A' Pr. *Condé* részéről sok fő Frantzia nemesek húllottanak el, Pr. *Rohán Lajos* pedig, ama hires *Rohán* Kárdinálnak attyafia el fogattatott. De bezeg a' *Condé* vitézei is a' tromfet tromfal ütötték vissza, mivel segítséget kapván a' Cs. K. seregektől, nem tsak az előtt egy órával el vesztett négy ágyúikat nyerték vissza, hanem ennek felette ezeken kívül kettőt vettének el töllök, és 1800 embert rész szerént meg öltek, rész szerént pedig meg sebesítettek közülök. Igy vesztegetik a' Frantziák a' Frantziákat a' szabadtságról való-halizontalan képzelődéseik miatt.

Ezen tsatáról következő tudositást vetünk Májusnak 19 napján *Bruchsalból* a' Spirai Püspöknek lakó helyéből. Tegnap előtt, úgy mond, 35000 Frantzia támadta meg a' Cs. K. és Pr. *Conde* seregeit *Belheim* és *Knittelsheim* körül. Egyfzersmind egy trupp Frantziaság masirozott ki *Landauból*, olly véggel, hogy a' Cs. K. seregnek oldalába tsapjon. Észre vévén ezt *Edikobenben* és *Malshejmban* fekvő Prussusoknak vezérjei, 7 batalion gyalogsággal, 6 escadron lovasággal, és 10 ágyúval utánna eredtek a' *Landauból* ki masirozott ellenségnek, és meg támadván, keményen meg verték, 's vissza üzték ötet. Még is mindazonáltal hat egész óráig tartott amazok között el kezdődött tsata, mellyben meg győzöttvén a' Frantziák, *Rheinzaberben* vissza nyomultak. Pr. *Hohenloe-Bartenstein Lajost* egy ingoványos tóba ugratta az ellenség, a' mellyből maga ugyan nagy ügygyel bajjal ki menekedvén, 's isonakra kapván, által ment a' *Rajna* vizen, de a' lova a' tóban meg fúlt. *Fort Louis* (*Fortalium Ludovici*) mellett is mozdulásban vólt az ellenség, mellyből azt lehetet ki húzni, hogy meg támadja a' Cs. K. seregeket; ahozképest Májusnak 18 napján, nagy sietséggel két divisió küldetett a' *Filipsburgi* hidon által a' *Wurmser* huszár regementéből.

A' Cs. K. és Prussiai egygyesült seregek keményen készülnek *Moguntziának* formalis ostromlásához, melly ha egyfzer el kezdődik, a' mint hallatik, minden 24 óra alatt 13000 lövések esnek réá, t. i. 6 — 8 fontos ágyukból 6000; 12 — 24 fontosokból 3000; 48 fontosokból 2500; és 1500 bomba golyóbisok, még pedig 8 nap alatt minden meg szűnés nélkül. Nemhogy hallani ezeknek rettentő, földet 's levegő eget reszkettető bögéseit, nemhogy tzélúl ki tétettetni azoknak, de még tsak képzelni is szörnyűség azt a' pufztitást, azt a' veszedelmet, mellyet ezek az eméltő szerzőszámok fognak *Moguntzia* épületeinek és lakosainak okozni. Bezzeg meg fogják a' szegény Mo-

guntziaik a' Frantzia velek közlött szabadtságnak a' dijját fizetni, nem hiszem hogy 100 ezrendök alatt is ki pökhefsék az által okoztatandó kárt.

A' *Brüffelből* jött levelek által a' felől tudósítatunk, hogy a' Flandriában táborozó Frantzia seregeknek *Májusnak* 10 napján lett meg győzöttetése után erős készülétek tétetődnek *Valenciennes* és *Condé* várainak formalis ostromlására *Májusnak* 14 napján 300 Frantzia rabok, és 60's egynéhány sebes és beteg Frantziákkal meg rakott szekerek érkeztenek oda, t. i. *Brüffelbe*. E' mellett sok hazájából ki költözött Frantziáság megyen oda által, kiknek mindazonáltal tellyeséggel meg nem engedtetik az ott való meg maradás, félvén attól az Előjárók, ne talám olyanok is legyenek közöttök, a' kik a' N. Gyűlés által bérbé fogadtatván, a' ki költözésnek szine alatt, alattomban hintegefsék a' Fr. szabadtságnak veszedelmes konkolyát.

Frantzia Ország.

A' Frantzia revolutiónak kezdetétől fogva, mind ekkorig, abban a' palotában tartották a' nemzetnek képviselői gyűléseiket, mellyben ennekelötte a' Parlamentom szokott lenni, és a' melly közönségesen *Palais*-nak, az az, Palotának neveztetett. Nem tudatik, mi okon, meg változtatta a' N. Gyűlés eddig tartott öszve gyűléseinek helyét, és a' *Thuilliert*, az az, a' királyi lakó palotát választotta e' végre, melly minthogy igen tágas, nem minden nemzet képét viselőnek leszen elegendő torka és mellye a' kiáltozásra. A' palotának közepén eggy igen nagy kerek asztal vagy on, melly körül ülnek a' N. Gyűlésnek tagjai, minden rang tartás nélkül, éppen úgy, mint a' *Jupiter* isten által vendégségbe hivatott apróbb istenek, az elsőség miatt közöttök támadott pernek el távoztatására.

Ugy hallatik, hogy már most nagyobb tsendesség uralkodik a' Fr. gyűlésekben mint eddig, nem lévén, sem jobb, sem bal rész, sem hegyi, sem völgyi szakadás közöttök. Ebben a' *Tuillier* nevű szép tágas palotában tartatott első ülésben, egy Pictaviumból Párisba vissza ment nemzeti biztos azon tartománynak, és az ottan fel támadott Fr. szabadság ellenségeinek jelenvaló állapotokról tett a' N. Gyűlésnek jelentést, azt mondván a' többek között, hogy a' rebelliseknek derék lovalsága és erős töltésű katonái, 's közöttök igen sok papok vagynak, a' kik mihelyt valamely várost, avagy falut el foglalnak, a' templomokba bé menvén *Te Deum laudamus* énekelnek azokban, a' hová fordúlnak és mennek, mindenütt sok követőket találnak, a' titkos aristocraták állortzáikat le hányván, melléjük állanak, 's velek egygyütt hadakoznak és kégyetlenkednek a' patrióták ellen; végtére, hogy a' vólna azoknak tzéllyok, hogy egész Gasconiát, és Rupella városát, mellyben igen szép és nagy fegyveres tár vagyon, el foglalhassák. Ebben az ülésben végeztetett az is el, hogy a' meg holt *Dampierre* Generálnak teste a' *Pantheonban*, az az, abban a' templomban temettefsen el, mellyet a' hiv patriótáknak számokra rendelt a' N. Gyűlés ez előtt két esztendővel, a' hová által vittetett *Ferneyből* a' *Vóltair* meg senyvedt teste, és a' hová temettetett *Mirabó* is. Továbbá ebben az ülésben tett *Cambon* arról jelentést, hogy Generál *Guetineau* (olvasd Getinó) a' rebellisekhez által állott, a' *Brefsuyre* városban lévő nagy magazinumot nékik által adta, 's így kiáltozott a' nép között: *Éllyen XVII Lajos király; éllyen a' királyné, éllyen a' Jesus s. a. t.* Végtére, hogy a' nevezett Generálnak hiveségtelensége miatt 3000 patrióták estenek a' rebelliseknek kezekbe, és hogy a' *Marsiliai* katonák meg nem adván nékik magokat, hat emberen kívül, mind le vágattattak.

Májusnak 11 napján tartatott ülésben Lüt-
tich, az az, Leodia városának küldöttjei (ezeken
nem az ottan maradt hiv lakosokat, hanem a'
Leodiai püspökségnek vissza vétele után, onnan
ki költözött, frantzia módon gondolkodókat kell
érteni) meg jelenvén, esedező levelet nyújtottanak
bé a' N. Gyűlésnek, mellyben azt kívánták, hogy
a' Leódiai püspökség szerkeztettene bé a' Fran-
tzia köz társaság kebelébe. Minden ellen mon-
dás nélkül tellyesitetett kívánságok, és az a' fe-
löl tétetett közönséges végezés bé iratott a' pro-
tocolomba, e' mellett barátságos tsókokat adott
nékiek a' N. Gyűlés előülője.

E' napon tartatott ülésben gyászos szinnel
festette le a' *Ligeris* és *Ingeris* vizek között fek-
vő Departementumoknak, az az, Ország osztá-
lyainak igazgatója, azoknak veszedelmes állapot-
tyát, pénzt, fegyvert és katonát kért, mellyek-
nek szükséges voltát annyival inkább sürgette,
mennél jobban szaporodnak a' rebelliseknek szá-
mok. Ezen bé adott esedező levélnek fel olvas-
tatása után, ki egygyet, ki mást szóllott a' N.
Gyűlésnek tagjai közül. Egygyik azt mondotta,
hogy minden katonaságra alkalmas író deákok,
inasok, vendégfogadóknak és kafféházakban szol-
gáló ifjak, öltöztesenek fegyverbe, 's küldettes-
senek a' Fr. táborokhoz. Másik azt javaslotta,
hogy a' Párisi osztálynak Igazgatói terjesszék a'
hazának jelenvaló szomorú állapottyát a' lakosok-
nak szemek eleibe, a' mostani N. Gyűlésnek tag-
jai tovább is meg maradjanak hivatalyaikban;
zárattasának bé a' közönséges játék néző helyek;
vonattasának a' lárma harangok, süttefsenek el
az illy környül állásoknak ki jelentésére rendel-
etett ágyúk. Harmadik, szükségesnek lenni itil-
te, hogy a' Párisi lakosok Burdegaliának példá-
ja szerént küldettesenek a' rebellisek ellen, hogy
a' városnak minden quártélyaiba (20 illyen kvár-
télyokra vagyon Páris fel osztattatva, mellyekben
mind öszve 967 úttzák, és a' templomokon, szer-
zetes házakon, iskolákon, és ispotályokon kívül

50,000 házak vagynak), nemzeti biztosok küldetelsenek a' rekrutirozásnak sietetésére; hogy a' tehetős lakosok áldozzák fel tehetségeiknek egy részét azoknak meg jutalmaztatásokra, a' kik a' fegyver fogás miatt házi dolgaikban meg kárositattatnának; hogy örökös *amnestia*, az az, vétekről való el felejtés tétettetne azok iránt közön-ségessé, a' kik a' köz társaság ellen fegyvert fogtanak, hogyha meg bánván tselekedeteiket, ismét vissza térnének annak hivségére. Ezen emlitett fel tételek közül tsak egyedül az határozatott meg, hogy a' rekrutirozásnak sietetésére 94 nemzeti biztosok mennyenek Párisnak quártélyába. Míndezekre azt jegyzette meg *Danton* nevü tagja a' N. Gyűlésnek, hogy nemtsak hasznos, hanem nagyobb bátorságnak okáért szükséges is vólna, szüntelen 150 ezer fegyveres embert készen tartani Párisban, kiket minden szempillantásban oda lehetne küldeni, a' hová a' szükség és a' környül állások kívánnák.

Májusnak 12 napján tartatott ülésben, a' többek között a' fordúlt elő, hogy a' Normandiában öszve gyüllött rebellisek *Keresztény seregek* nevezik magokat, hogy az el fogattatott nemzeti gárdistákat szoros őrizet alatt tartják, hogy a' fogságba esett parasztokat szabadosan botsáttják, minekutánna esküvés által arra kötelezik magokat, hogy a' vallás, XVII. *Lajos*, a' Francia Monarchia, és a' keresztény sereg ellen soha fegyvert nem fognak 's. a. t. Ez a' hir rendkívül való rémülést okozott a' N. Gyűlésben. Erre egyik azt mondotta, hogy 30,000 flintát kellene *Maubegeből* hozattatni, 's Párisban meg igazítatván quártélyok szerént ki osztogatni, (ha el botsátanak azokat *Maubege* környékében fekvő Cs. K. seregek) és 20,000 Párisi lakost küldeni a' rebellisek ellen. Másik azt, hogy 30,000 Párisi fegyveres lakost kellene postán a' rebellis tartományoknak meg hódoltatásokra küldeni, és e' végre az ottan lévő 6000 kotsikat bérbe fogadni. Ismét más azt, hogy a' hadi költségnek ki álli-

sára minden tehetős polgár 100 livrától tízet fizetne hadi adóba, hogy minden gyanús emberek fogatassanak meg, 's lövettessenek a' lárma ágyúk. Utollyára egyik közülök azt javasolta, hogy a' közönséges tsendeségre vigyázó deputációnak mostani tagjai még egy hólnapig hagyatassanak meg hivatalyaikban. Ezt az égygyet decretálta a' N. Gyűlés, a' többit pedig nem. A' Párisi fő kormány szék ellenben azt végezte, hogy minden tsupa mulatságra és pompára szolgáló lovaknak tomporaira tüzes vassal süttetessen a' szabattság kutszmájának formája, mellyekről meg esmértetvén, a' midőn szükséges lejénd, szabadosan el vétetessenek a' Fr. köz társaság szolgálattýára.

Neversből (Noviodunumból) jött levelek azt erősítik, hogy ottan minden gyanús személyek, nevezetesen a' nemesek feleségeikkel és gyermekeikkel égyetemben meg fogattatván, az úttzán által a' váraszon kívül fel állitatott szabattság fájához vitettenek, holott térden álva botsánatot kérni kényszeritettenek, annakutánna a' Karmeliták klastromának pintzéibe rekefztettenek

Hollandia.

Lejdából Májusnak 16 napján azt irta egy valaki, hogy két Fr. regement, u. m. *Orléans* és *Royal Marine* által szöktek az Insurgensek Generáljához *Gastonhoz*. De e' még nem bizonyos.

Bukovinából.

Csernovitz 16. *Május* 1793.

Mi az újság Moldovába, Rajába és Lengyel országba ?

A' mostani Moldovai Vajda 13 napján ezen hólnapnak indúla két fiainak, kik is Konstantzi-nápolyba szándékoznak, a' Dunáig való kísérésekre, minekutánna azon 36 Lengyel országból

ki vándorolt hazafiakkal, kik a' Moldovában való letelepedésnek szabadságot kerestek, fegyvereiket le rakatta, és egy depositoryumban bezáratta volna.

A' *Chotimi* Basa el rendelte vala magában, hogy minden idegen kereskedőket az országból ki küldjön, melly parantsolatnak ki hirdetése ezen hétre vala meg határozva, öfzve is gyűltenek minden kereskedők *Chotim* városában, hol a' Basa illy okát adá fel tett szándékának. Ti magatok láttjátok, hogy egy felől a' *Muszka*, más felől a' Német hatalom nagyon szomszédtságomban, a' Törökök nyúghatatlanok, és régulat nem esmerő emberek; én a' ti bátorságos még maradástokért nem garantérozhatok, az által pedig, hogy egyik, vagy másik közülletek Törökjeim miatt meg károsittatik, nem akarnék alkalmatosságot a' két hatalmaságnak adni, a' békeességnek fel bontására, jobb azért, hogy ti mennyetek ki az országból. Ezen parantsolat executióba is ment volna, de mivel a' Basa levelet adni a' maga rendeléséről nem akara, arra változék a' decretum: Légyen szabad néktek három hólnapig az országban meg maradni, de úgy, hogy minden kereskedő hólnaponként mindenik darab marhától a' Basának 1 forintot, a' legelő helylyért pedig ismét külön fizessen. Továbbá, hogy mind a' régi szokott Török vám, egy marhától 40 pénz, mind pedig a' mi felséges udvarunktól fel állittatott vám, darabjától egy forint, meg fizetődjék; ezeken kívül olly igen rettenetes a' húzás vonás, hogy a' nép, a' melly már az előtt is hozzá vólt szokva a' Török igazgatáshoz, mostanában seregenként szökik és költözik ki az országból.

A' Lengyelek meg hódoltanak a' *Muszkának*, közelebbről esék ezen meg hódolás *Kaminiek* városában, a' honnan egy Májor küldeték a' napokban a' *Chotimi* Basához, ki is azt jelenté, hogy a' *Muszkák* a' *Dnister* vizén egy álló hidat ki-

vánnak *Chotim* városánál a' magok költségeken fel verni, melly jelentésre a' Basa csak azt felelé, hogy ő ezen kívánságokat a' Muszkáknak, a' maga udvara eleibe terjeszteni kéntelenítették. Imitt amott esnek apró tsaták is a' Lengyelek és Muszkák között, de az a' nevezetes, hogy az utólsók mindenkor győzedelmesek, és mindenekben szerentsések.

A' Lengyel Brigadéros Generális *Szukharovszky*, ki is 2 tisztekkal egygyütt ma is *Chotimban* vagyon, a' maga népétől, melly Rajának Mohilov felől való részében sátorozott, és 5000 emberekből állott, el hagyattatott, és minden készületeiben, mellyet a' nép magával az országba vissza vitt, meg károsittatott. Ennek kívánsága az vala, hogy a' Basa ő néki a' Raján való kerefztül utazást Gallitziában, az hol ott le kívánt telepedni, engedné meg, de szerentsétlenségére a' népe úgy tudósittatott, hogy ő az elárulásban foglalatoskodik a' Törököknél. A' bővség nállunk felettébb nagy, a' gabona, és a' hizatlan szarvas marhák is felettébb óltsók, a' ló pedig nagyon drága. Többet most nem írhatok, mert sietek.

Magyar Ország.

Ungváron 12 Mai. Valamiképen minden nemes Hazánknak és Nemzetünknek bődogságát tárgyazó környül állásokban: úgy ditsőségesen uralkodó Fejedelmünk' és Királyunk', II. *Ferentz* első szülött férfi magzattyának, *Ferdinánd* Ausztriai fő hertzegetskenek születésén is, rend kívül való örömét nyilatkoztatta ki, ama minden tudományoknak meg betsülhetetlen *Maecenása*, a' tanúlt elméknek betsülője, nemzeti nyelvünknek kedvellője és előmozdítója, az özvegyeknek és árváknak tápláló dajkája, a' szükölködőknek gyámolítója, felebaráttjának minden szinmutatás nélkül való barátja, a' Munkátsi Püspök *Bacsinszky*

András úr Ő Excellentiája. Ez a' minden tekintetben valóságos, nagy és buzgó hazafi Majusnak 7-dik napján *Ungváron* tartatott Vármegye Gyűlésére meg jelenvén, elsőben is residentiáját világosítottatta meg, következő napon reggeli 9 órakor a' sz. egyházba bé menvén, buzgóan esedezett Hazánknak böldegságáért, és a' Fels. Austriai Háznak virágzásáért, 's állandóságáért, az isteni tisztelet alatt ropogtak a' mazzár ágyúk, mint különös alkalmatosságnak harsogó prédikátorai. Az isteni tiszteletnek végbe menetele után minden ottan lévő nevezetes és érdemes urakat gazdagon meg vendéglett. Valamint az ambrosiának, úgy a' nectárnak is nagy kelete vólt a' vendégek között, gyakorta ürültek a' poharak Felséges Urunknak, Asszonyunknak, a' szüületett fő hertzegnek jövendőbeli királyunknak, és az egész királyi familiának és a' magyar vitéz seregeknek egészségekért, 's mindannyiszor durogtak mazzár ágyúk. Nevezetesebbé tette ezt a' pompát az e' napon tartatott Vngvári országos sokadalom, és Vármegye gyűlése, mellyekre mindenfelől nagy sokaság gyülekezett fel. Mind a' vendégek, mind a' nézők, tökéletes megelégedéssel töltötték el e' napot. — Adjon a' jó Isten sok *Bacsinszky Andrásokat* édes Hazánknak!

Jelentés.

Pápa. Májusnak 21-dik napján. Már két rendbeli munkátskám által, a' Deák Litteratura, avagy az én reménységem szerént jó útba indítván, 's addig is, mig még a' Corneliussal készek lehetnénk, a' Görög Litteraturának is hasonló móddal oskoláinkba lehető bé hozattathatóságát elő mozdítani akarván, eggy kis munkátskát

készítettem, mellyet illy tzim alatt szándékozok közönségessé tenni: *A' Görög nyelvnek első kezdete, egy kis rövid Grammatikával, 's Görög — Magyar szótárral el készítve 's. a. t. ilyen móddal:*

1. Leg elől lesz a' *Görög Textus*. Első helyet foglalnak ebben a' *Sósiadestől* öszve szedegetett hét *Görög* böltsék gyönyörűséges 's egyszersmind igen könnyű erköltsi sententiái; azután lesznek a' *Demophilus 's Democrates* mondásaik, egynéhány *Epictetusból* válogatott sentenciákkal együtt. Ezeket követik a' *Hierocles* nevezetesebb elmés mulattságai: ezeket ismét *Ezópus* könnyebb meséi, — *Aelianusból* 's másból is valami. — Mind ezeknek öszve szedegetésekben a' könnyűség, 's az ifjakat hasznosan gyönyörködtető tanításbeli mód, vólt a' leg főbb szemintézetünk.

2. Második részét fogja tenni ezen könyvetskének a' *Görög Grammatica* magyarúl. Ebbe meg lesz a' *Grammaticából* mind az, valamit csak a' kezdő ifjaknak tudni szükséges. Hozzá adatik az a' tanításbeli mód is, melly szerént egy hólnap alatt meg lehet az egész *Grammatikát* akárkinek is tanulni, úgy, hogy leg ottan a' *Görög Irók* olvasásához foghat.

3. Harmadik része ezen könyvetskének lesz a' *Görög - Magyar szó-tár*. Ebbe mind azok a' szók fel lesznek jegyeztetve, valamellyek csak a' *Görög Textusban* vagynak, még pedig a' menyire csak tölem ki telhetett, igaz magyarsággal.

Hogy a' *Görög Literatura* egy fő részét teszi a' tudományok igaz virágzásának; hogy az egy leg hathatósabb eszköz a' jó izlés megszerzésére, következésképen a' nemzet pallérozására; és hogy ebben minél előbb 's jobb móddal lehetne, gyarapítani kellene ifjainkat: talán már

kétségen kívül való dolog. Tsak a' hát a' kérdés, hogy ezen én munkátskám eszközölheti é a' Görög Literaturának iskoláinkba való bé hozatathatását. Erről hát, addig is, mig az érdeemes közönség tsekély munkámról itéletet tehetne, szavam 's betsületem kezes lessz.

Most a. o. bizodalmasan kérettetnek általunk az oskolák érdeemes Gondviselői 's Tanítói, nevezetesen a' nemes ifjúság, hogy a' kik ezen tsekély munkánk út mutatásával élni akarnak, 's a' könyvet meg szerezni kívánnják, minél elébb magokat jelenteni ne sajnállyák; akár itt én nálam, akár a' már több izben is ki nevezett Collector Uraknál, a' szokott jutalom lejendő meg adatása alatt. — A' munka mintegy 13 vagy 14 árkusnyi lessz: az árra úgy fog alkalmaztatni, hogy a' szegény tehetségű ifjak is könnyen meg szerezhesék. — Az egész könyvnek, a' mint fellyebb is emlitém, tzellya a' lessz, hogy ebből az úgy nevezett Syntaxistak is Görög nyelv tanulásokat hasznosan el kezdhesék, a' nagyobb idejű ifjak pedig belölle, magánosan, minden tanító nélkül is bóldogúlhasanak: — idővel, ha a' jó Isten életünknek kedvezénd, a' Görög Literaturának bővebb kintseivel is értettyük ifjainkat. — Ezeknek jelentésével én magamat az oskolák esmerőinek 's szeretőinek jó hajlandóságaiba ajánlom.

Márton István, Pápai Profefzor.

* * *

Mai napon érkezett hozzánk a' tsata piatzról eggy kurir *Stipsits* Májor úr, avval a' kedves izenettel, hogy Pr. *Koburg* Famárs mellett Fr. Flandriában a' Frantziákat meg támadván,

1000 embert közülök le vágott, 250 el fogott, kik között 1 Generál és 3 Frantzia Obester vagy. Ennekfelette nem tsak 20 ágyúit, hanem egész táborát el nyerte az ellenségnek, és Valenciennes várat közelebbről bé zárta. Cs. K. Obester *Mack* gyenge sebet kapott ebben a' tsatában. Következendő postán bővebben fogok e' történetről írni.

Printz Koburnak emlékezetére, a' ki múlt Mártiusban a' Frantziákat az Austriai és Szövetséges Belgyiomból ki kergette, 's azolta is szüntelen diadalmaskodott rajtok, következő Chronographicont küldötte hozzám *Szepes Vármegyéből* egy jó hazánkfia a' bé iktatás végett:

LILIA

ab aqVILIs aVstrIaCIs DIscerpta

beLLIDVce prInCIpe IosIa sáXone CobVrglo.